

Kázeň, nekázeň

HANA HORKÁ

Napište stručné odpovědi a vložte do odevzdáárny v ISu do 15.4.2020, rozsah min. 1 s.

1. Jaké máte zkušenosti ze školy v dané oblasti?
2. Proč docházelo k nekázní ve škole?
3. Popište situaci, v níž došlo k nekázní ve výuce, včetně způsobu řešení.
4. Jak byste situaci řešil/a Vy?

Použitá literatura

Bendl, S. (2004). Jak předcházet nekázní aneb kázeňské prostředky. Praha: ISV nakladatelství.

Bendl, S. (2004). Kázeňské problémy ve škole. Praha: TRITON.

Bendl, S. (2001). Školní kázeň. Praha: ISV nakladatelství.

Petty, J. (2004). Moderní vyučování. Praha: Portál.

Výběr z literatury

Cangelosi, J., S. (2006). Strategie řízení třídy – Jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce. Praha: Portál.

Kolář, M. (2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.

Kolář, M. (1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.

Kyriacou, CH. (2005). Řešení výchovných problémů ve škole. Praha: Portál.

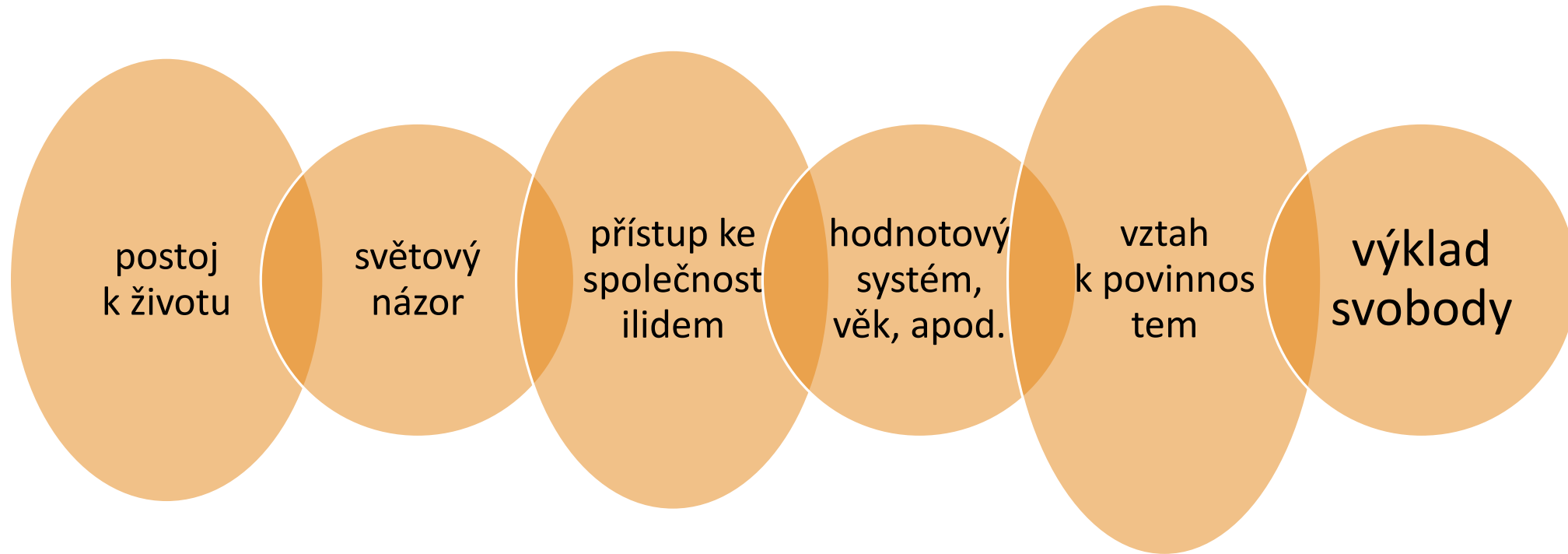
Otázky na úvod

- Co je to kázeň?
- Jaký typ kázně je ideální?
- Jaké hodnoty se mají preferovat? Kdo má o preferenci hodnot rozhodovat?
- Máme právo formovat člověka k obrazu svému a pokud ano, tak v jaké míře?
- Kde jsou hranice manipulovatelnosti?
- Jaká je odpovědnost rodičů a učitelů za chování a jednání dětí a mládeže?

Složitost, souvislosti a aspekty fenoménu kázně

Kázeň jako složitý jev zasahuje téměř do všech oblastí lidského života.

Co ovlivňuje postoj ke kázni?

Vymezení kázně a jejího účelu

Kázeň = **vědomé dodržování** zadaných norem chování.

Člověk si je vědom daných norem, zná je a ví, jaké chování se od něj očekává.

Kázeň a poslušnost, řád, pořádek, dril, právo a **mravnost** – otázka **kázeň je otázkou mravní.**

Tři základní **funkce** (W. Ch. Bagley – 1915) **školní kázně:**

- vytváření nezbytných podmínek pro školní práci,
- příprava žáků pro život ve společnosti dospělých,
- pěstování základních návyků sebeovládání.

Pojetí kázně

Tradiční pojetí kázně nedbá na potřeby dětí, vyhovuje učiteli a jeho úkolu "naučit, co určují osnovy". Jejím základem je podřízení se dítěte.

Současné pojetí vychází z potřeb dětí - základem je dodržování pravidel nikoliv jen směrem k učiteli, ale i mezi dětmi navzájem.

Je založeno na zodpovědnosti dítěte, která vzniká tím, že dítě má možnost výběru.

Motivací k splnění úkolu je jeho vnitřní přijetí, ne vnější nadržování .

Základem je pravidlo, že moje svoboda končí tam, kde začíná omezovat svobodu druhého (hlasové projevy takového rázu, aby nerušily ostatní).

Hlavní příčiny nekázně z hlediska dítěte

Onemocnění (chřipka nebo angína - únava, bolesti a ospalost snižují koncentraci jedince a následně vyvolávají podrážděnost či přecitlivělost na jinak běžné podněty).

Poruchy chování, např. ADHD.

Temperamentní ladění dítěte.

Nedostatky ve výživě (do školy bez snídaně nedostatek tekutiny) - oslabuje, unavuje a zvyšuje jeho dráždivost.

Unavené a hladové dítě má obdobný handicap jako dítě nemocné.

Nedostatečná **výchova v rodině** - nefungující rodiny (rozvody, agresivita, neharmonické prostředí).

Nespokojenost a **špatné vzory** z rodiny přenášejí do svého chování ve školním prostředí.

Omezená **komunikace** ze strany rodičů, orientace převážně na práci a kariéru.

Příčiny nekázně - vnější

Životní prostředí - okolí dítěte, fyzikální podmínky ovlivňují agresi dětí. Vliv tepla a chladu a změn atmosférického tlaku.
Nevábné školní prostředí

Nekázeň ve společnosti - hodnoty, návyky a postoje si žák přináší do školního prostředí.

Negativní vliv **mediálního násilí** – vzbuzuje touhu napodobovat, chápat násilí jako řešení problematické situace nebo pěstuje přecitlivělost a úzkostlivost jedince.

Servírování agresivního chování - otupuje citlivost, zeslabuje přirozený lidský soucit, zvyšuje toleranci k agresivnímu chování druhých.

Přetíženost dětí nejen ve školní oblasti, ale i v mimoškolní - tendence rodičů realizovat vlastní nenaplněné ambice. Děti i přes svůj talent pod tíhou často **rezignují**, nedostává se jim ani dostatek **uznání** ze strany rodičů.

Příčiny rušivého chování

Nuda

Předvádění se chlapců před děvčaty a naopak

Boj žáků (zejména chlapců) o **moc** a postavení ve třídě (v kolektivu)

Vzájemné **antipatie** mezi žáky, popř. mezi učiteli a žáky

Snaha některých žáků **na sebe upozornit**

Málo učitelů – **mužů** na základních školách

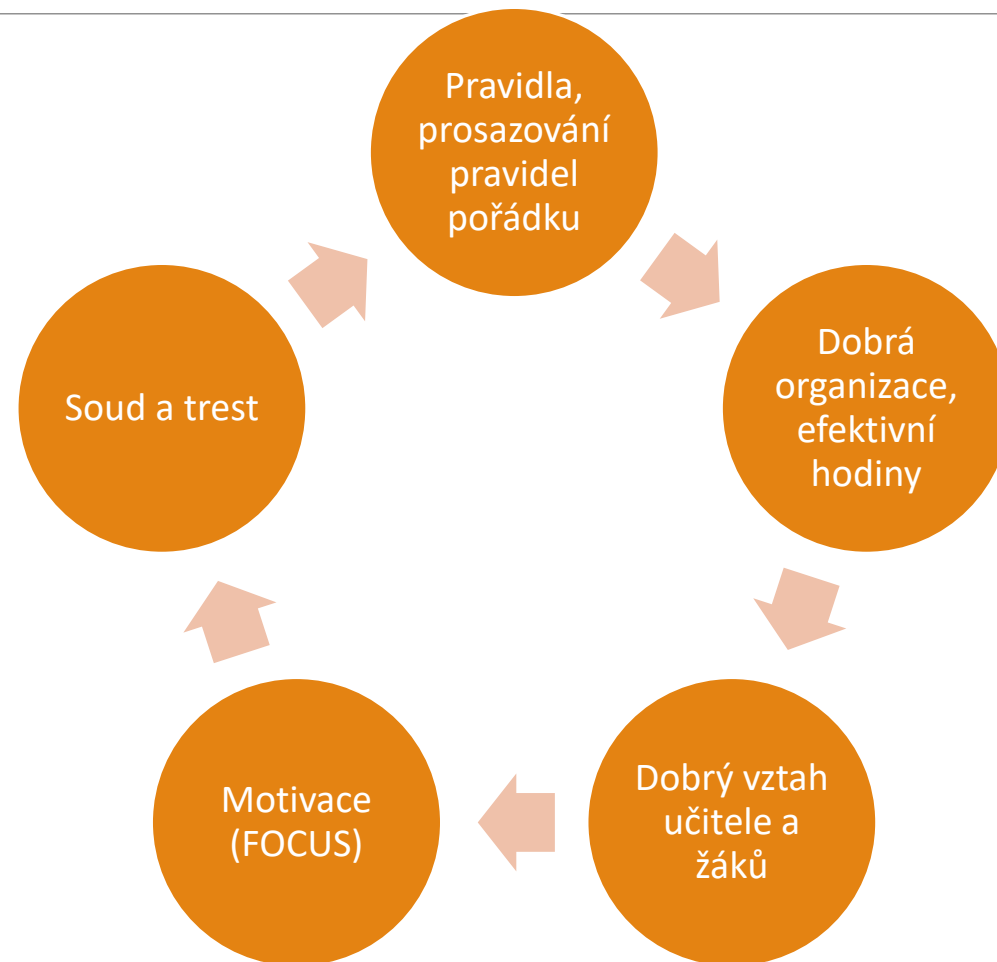
„Fyziologická neposlušnost“ (projevy chování hodnocené jako neposlušnost jsou v určitém období vývoje nevyhnutelné – negativismus, vzdorovitost, klackovitost v pubertě,...).

„Testování učitele“ – pokusy žáků s tím, co jim učitel dovolí, kam až mohou zajít.

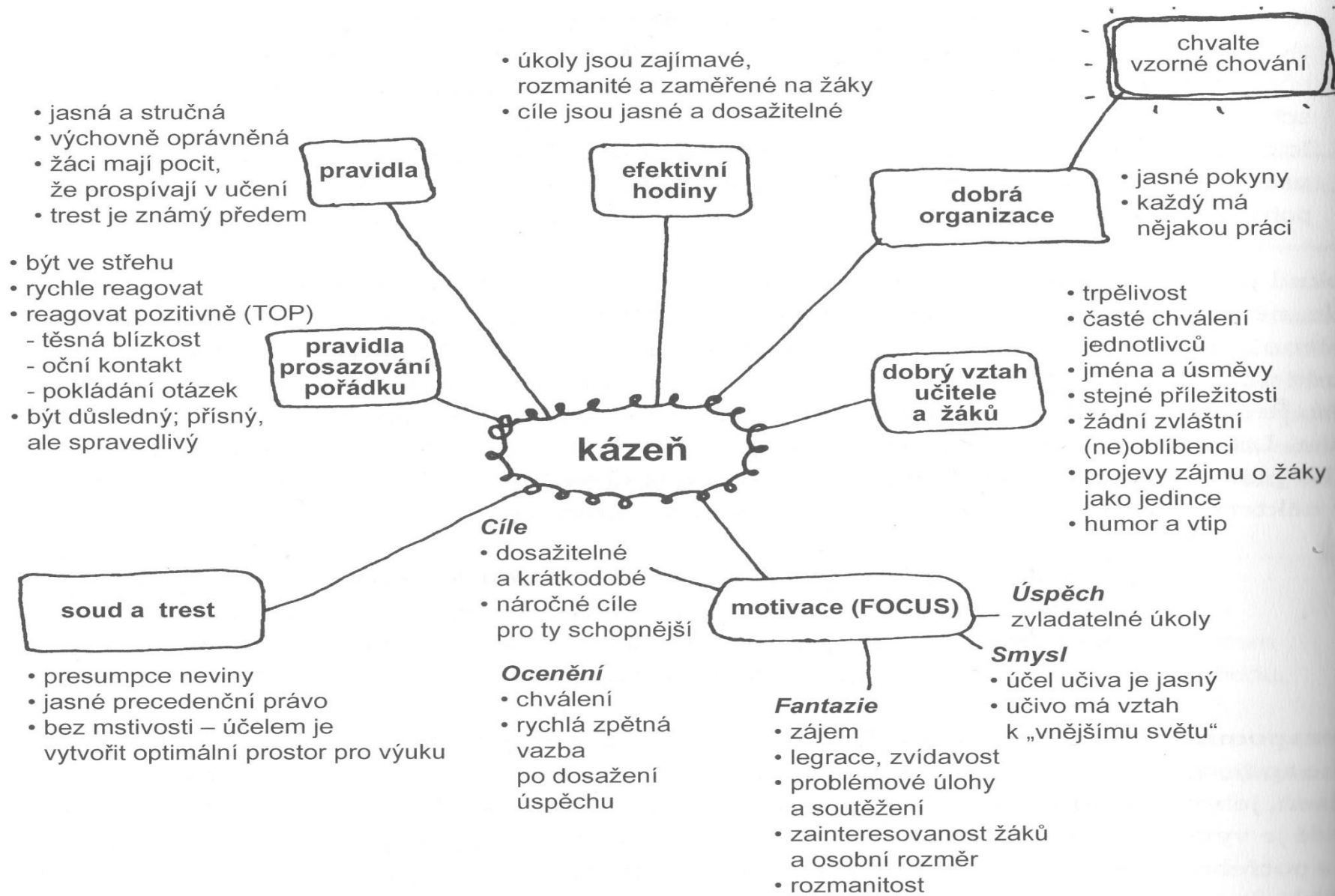
Školní neúspěšnost.

Chování některých učitelů (nevhodné poznámky na adresu žáků, ponižování..).

Kázeň (podle Petty, 2004)

P

Shrnující pojmová mapa pro kap. 8, 9

Výchova je „běh na dlouhou trať“ (Bendl)

Pojetí kázně – odpovězte si na otázky

Jak ovlivňují potřeby žáků kázeň ve výuce?

_Komu vyhovuje tradiční pojetí kázně?

Jaký význam má kázeň pro život?

„Moje svoboda končí tam, kde začíná omezovat svobodu druhého.
objasněte “ souvislost “ tohoto výroku s kázní ve škole.

Jak lze rozvíjet zodpovědnost dítěte?

Zdůvodněte vztah mezi vnitřním přijetím úkolu žákem a vnějším nadirigováním.

Vztah učitele k žákům i ke třídě jako celku, vytváření příznivých podmínek

- vyjadřujeme příznivé očekávání vůči žákům,
- zajímavě a poutavě podáváme látku,
- chválíme, povzbuzujeme a motivujeme k činnosti,
- dobře organizujeme učební činnosti žáků,
- vzbuzujeme a uspokojujeme zvědavost žáků,
- vyjadřujeme svým postojem ochotu pomoci,

-
- užíváme situačního humoru bez adresného zesměšňování,
 - podporujeme sebeúctu žáků pomocí kladných pokynů a informací,
 - poskytujeme pozitivní pomoc,
 - jsme optimisticky naladěni a vzbuzujeme důvěru,
 - chováme se vstřícně ke všem žákům,
 - poskytujeme žákům možnost k seberealizaci,
 - dáváme jim možnost k samostatnému rozhodování.

Prevence nekázně znamená:

- respektující postoj vůči žákům,
- tvorbu pravidel společně se žáky s následným upevňováním,
- sledovat a korigovat vztahy mezi žáky ve třídě,
- zařazovat smysluplné činnosti a realizovatelné požadavky,
- rozvíjet komunikační a sociální dovednosti, zejména pro neagresivní řešení konfliktů,
- uspokojování základních lidských potřeb žáků (pohyb, aktivita, respekt, úspěšnost).

Hodně klidu a pohody a zdraví
